

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/182/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8313204444
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 12. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8313204444.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a Mgr. Miloša Koleka v právnej veci žalobcu CD Consulting, s.r.o., Politických vězňů 1272/21, Nové Město, Praha 1, Česká republika, zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava proti žalovanému C. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXXX/XX, Y., za účasti Združenia spotrebiteľov Slovenska, o.z., Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, zastúpeného Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom, so sídlom v Banskej Bystrici, Janka Kráľa 7, o zaplatenie 156 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 07.06.2016 č.k. 5C 184/2013-96 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok okrem výroku o čiastočnom zastavení konania.

Nepriznáva stranám náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol, konanie v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne od 21.10.2010 zastavil, nepriznal žalovanému náhradu trov konania, pripustil vstup vedľajšieho účastníka do konania na strane žalovaného a žalobcovi uložil povinnosť uhradiť vedľajšiemu účastníkovi trovy konania v sume 60,43 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V dôvodoch rozhodnutia poukázal na to, že predmet sporu netvoril návrh žalobcu na zaplatenie úveru a príslušenstva na základe úverovej spotrebiteľskej zmluvy, kde by súd zvažoval, že vyhovie návrhu v rozsahu priznania bezúročného úveru, bez ďalších poplatkov, ale nárok bol uplatnený na základe zmenky ako právneho titulu. V nadväznosti na § 17 zákona č. 191/1950 Zb. a vychádzajúc z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo 161/2007 súd prvej inštancie dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky na skúmanie skutkových a právnych okolností, na základe ktorých zmenka bola vystavená, a to ex offa v záujme ochrany práv spotrebiteľa. Mal za preukázané, že subjekt pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka - spotrebiteľa, keď porušil vedome kogentné zákonné ustanovenia na ochranu spotrebiteľa. V príčinnej súvislosti s tým, neprímerane navýšil svoju pohľadávku veriteľa na úkor spotrebiteľa, a to vystavením a indosovaním zmenky sťažil, resp. znemožnil ochranu spotrebiteľa v príčinnej súvislosti so vzniknutou škodou. Takému nekalému konaniu súd nemohol poskytnúť právnu ochranu. Súd prvej inštancie mal za to, že cieľom indosovania zmenky na žalobcu bolo inkasovať zmenkovú sumu bez toho, aby zmenkový dlžník nemohol vzniesť námietky a bez toho, aby súd z úradnej moci namiesto spotrebiteľa aplikoval kogentné zákonné ustanovenia na ochranu spotrebiteľa. Preto sa súd domnieval, že aj keď žalovaný v tomto konaní neprodukoval námietky, musí súd z úradnej moci chrániť práva spotrebiteľa dané kogentnými ustanoveniami zákona. Preto návrh žalobcu na zaplatenie nárokov zo zmenky zamietol v celom rozsahu a čiastočné zastavenie konania odôvodnil § 96 O.s.p.. Žalobca ďalej vzniesol námietku neprípustnosti vedľajšieho účastníctva na strane žalovaného v tomto konaní. Vedľajší účastník vstúpil do konania na strane žalovaného z vlastnej iniciatívy svojim písomným

podaním. Súd prvej inštancie poukázal na ust. § 93 O.s.p. v znení platnom do 30.06.2016. Námietku neprípustnosti vedľajšieho účastníctva vznesenú zo strany žalobcu považoval za nedôvodnú. Zdôraznil, že združenie je subjektom, ktorý je oprávnený vystupovať v konaní ako vedľajší účastník na základe zákonného splnomocnenia v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa, a to bez konkretizácie svojho hmotnoprávneho záujmu na výsledku konania. Tým sa zabezpečuje aj smernicou EÚ požadovaná reálna a nielen formálna rovnosť účastníkov v spotrebiteľských veciach, čo je zmyslom a cieľom spotrebiteľského práva EÚ a SR. Podmienky na vstup vedľajšieho účastníka v čase jeho vstupu boli teda splnené, preto súd prvej inštancie pripustil vstup vedľajšieho účastníka do konania na strane žalovaného. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p..

2. Proti tomuto rozsudku okrem výroku o čiastočnom zastavení konania podal včas odvolanie žalobca, ktorý navrhol v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, aby žalobe bolo vyhovené a zároveň si uplatnil náhradu trov konania. V podanom odvolaní žalobca poukazuje na to, že predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorou dokázal jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva, pričom táto zmenka spĺňa všetky náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Zb.. Potreba vykonať ďalšie dôkazy mu musí vyplývať zo samotného doterajšieho dokazovania. V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Z uskutočnených prednesov sporových strán a vykonaného dokazovania vedeného na základe návrhov sporových strán nevyplývala potreba vykonať ďalšie nenavrnuté dôkazy. V tejto súvislosti súd svoj postup vôbec nezdôvodnil. Predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje listine ako takej samoprávo žalobcu. Žalovaný mohol na základe článku 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak tak však neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady, konštruovanej nariadením. Súd pri vydávaní rozhodnutia vychádzal z podľa neho nesporných skutočností. Za nesporné považoval to, že žalovaný so spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o. uzatvoril zmluvu o úvere, že zmenka je zabezpečovacou zmenkou a že žalovaný uzatvoril zmluvu o úvere ako spotrebiteľ. Tieto údajne nesporné skutočnosti však neboli tvrdením ani jedného z účastníkov konania. Súd tieto údajne nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Takéto skutočnosti jednoznačne nemožno považovať za nesporné. Žalobca ani žalovaný sa k týmto skutočnostiam nevyjadrili, preto neexistuje spôsob, akým by súd mohol dospieť k nespornosti týchto skutočností. Ak súd na týchto údajne nesporných skutočnostiach založil svoje meritórne rozhodnutie, toto rozhodnutie je nepochybne postihnuté vadou, ktorá má za následok jeho nesprávnosť. Dohodu o vyplnení zmenky súd prvej inštancie kvalifikoval ako neplatnú v zmysle § 39 OZ. Súd zovšeobecňuje svoje tvrdenia. Uvádza, že dochádza k zneužitiu postavenia voči žalovanému tým, že právny predchodca žalobcu dal vystaviť predmetnú zmenku, pričom následky zmenky nemohli byť vzhľadom na náročnú právnu úpravu zmenkového a šekového práva žalovanému známe a jasné. V tejto súvislosti poukázal na závery Krajského súdu v Banskej Bystrici vyjadrené v rozhodnutí sp. zn. 43Cozm 18/2013. Súd vychádzal len zo zaužitej praxe súdov v iných skutkovo a právne obdobných veciach. Takýmto konaním došlo k porušeniu základného práva na spravodlivý súdny proces a odňatiu možnosti konať pred súdom. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom, nie akcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať či podmieňovať inými okolnosťami než sú na zmenke uvedené. Súd prvej inštancie sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone zmenkovom a šekovom vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Zdôrazňuje, že predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Z § 17 zákona č. 191/1950 Zb. vyplýva, že kto je žalovaný, zo zmenky môže vznášať proti zmenkovému nároku určité námietky, je však na ňom, aby oprávnenosť týchto námietok preukázal. Dôkazné bremeno spočíva na povinnom a nie na oprávnenom. Pokiaľ povinný dôkazné bremeno neunesie, bude nútený podľa zmenky plniť. Pri kauzálnych námietkach nie je možné prenesenie dôkazného bremena z povinného na oprávneného. V danom prípade následkom bolo nesprávne rozhodnutie vo veci, súd porušil poučovaciu povinnosť prekročením § 5 ods. 1 O.s.p., porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnúť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa nariadenia vykonané bez návrhu. Vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť a nezávislosť zmenkového záväzku, nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa zákona o spotrebných úveroch a že tomuto zákonu odporuje zmenka uplatnená v tomto konaní, má všetky zákonom predpísané náležitosti, ide o zmenku platnú a nárok žalobcu je tak v celom rozsahu dôvodný. V tejto súvislosti poukázal na viaceré rozhodnutia súdov SR. Uvádza, že samotný zákon o spotrebiteľských úveroch pripúšťal, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej dĺžke dlhu v čase jej vyplnenia. Zmenka preto aj v prostredí

spotrebiteľských úverov mohla byť používaná. Zákon nelimituje použitie len istého druhu zmeniek, ale nevylučuje použitie určitých doložiek a pod. Z toho vyplýva, že prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blankozmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Súčasne z formulácie § 4 ods. 6 tohto zákona je zrejmé, že zákonodarca pripúšťal, že zmenky budú vyplňované dodatočne po vystavení, pretože inak by použil spojenie „v čase vystavenia“, resp. by vylúčil vyplňovanie zmeniek zo strany veriteľa. Dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľná zmluvnou podmienkou, ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmeniek. Súd prvej inštancie teda vec nesprávne právne posúdil. Žalobca nesúhlasí ani s rozhodnutím súdu ohľadom pripustenia vstupu vedľajšieho účastníka do konania. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že konanie je európskym konaním vo veciach s nízkou hodnotou sporu a je právne regulované nariadením Európskeho parlamentu a Rady č. 861/2007. Právna regulácia označeného nariadenia obsiahnutá v článkoch 4 a 5, vedľajšie účastníctvo nepozná a pripúšťa aplikáciu procesných pravidiel zakotvených v Občianskom súdnom poriadku len výnimočne, a to vtedy, ak sa explicitne ustanovuje, že sa postupuje v súlade s príslušným procesným právom uplatniteľným v členskom štáte. Pre oznámenie o vstupe vedľajšieho účastníka do konania doručené pred 01.01.2015 uvádza, že konajúci súd je povinný zabezpečiť si vyjadrenie účastníka, na strane ktorého vedľajší účastník vstúpi. Len samotné oznámenie vedľajšieho účastníka o vstupe do konania nemôže automaticky zakladať právo vedľajšieho účastníka na účasť na konaní, a tak isto, že osoba, popri ktorej vstúpil do konania s takýmto úkonom súhlasí. Zdôrazňuje nesúlad ust. § 93 ods. 2 O.s.p. s Ústavou SR, konkrétne s článkom 19 ods. 2 a 3. Nesúlad vyplýva z toho, že právnické osoby, ktorých predmetom činnosti je ochrana práv spotrebiteľa sa na základe zákona o slobodnom prístupe k informáciám dostávajú k údajom o prebiehajúcich konaniach v spotrebiteľských veciach, do ktorých vstupujú v zmysle § 93 ods. 2 O.s.p.. V prípadoch, kedy do konania na strane spotrebiteľa vstupuje ako vedľajší účastník právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv spotrebiteľa je namieste vyžadovať súhlas spotrebiteľa s takýmto vstupom, čím by sa zabránilo porušovaniu jeho ústavných práv. Poukazuje na to, že od 01.07.2016 je účinný zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ktorý intervenciu upravuje v § 81 až § 88. C.s.p. neobsahuje v právnej úprave intervencie podobné ustanovenie ako bolo § 93 ods. 2 O.s.p.. Právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu tak nemôže v konaní vystupovať ako intervenient, pretože nie je možné, aby preukázala právny záujem na výsledku konania. V zmysle týchto dôvodov navrhol žalobca podanému odvolaniu vyhovieť.

3. Odvolací súd preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu, a teda okrem výroku o zastavení časti konania v zmysle zásad vyjadrených v § 379, § 380 a § 381 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len C.s.p.) spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu dôvodné nie je.

4. Nie je možné stotožniť sa s argumentáciou spochybňujúcou postup súdu pri vykonávaní dôkazov. V prejednanom spore predmetom konania je nárok vyplývajúci zo zmenky indosovanej na žalobcu sídliaceho v Českej republike, ktorý následne svoje práva vyplývajúce zo zmenky uplatňuje pred súdom Slovenskej republiky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu upraveného Nariadením Európskeho parlamentu a Rady č. 861/2007 z 11.7.2007. Článok 4 Nariadenia upravuje zjednodušený a v zásade písomný spôsob vedenia konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu s cieľom zjednodušenia prístupu k spravodlivosti. Žalobca začne konanie vyplnením príslušného tlačíva a jeho zaslaním na súd. Pokiaľ by súd nemal na základe vyplneného tlačíva k dispozícii všetky potrebné dôkazy pre rozhodnutie vo veci, môže žalobcu vyzvať k doplneniu tlačíva a na iné úkony tiež použitím príslušného tlačíva. Znenie Čl. 4 Nariadenia môže vzbudiť dojem, že súd nemá k dispozícii iné dôkazné prostriedky ako príslušné tlačíva a v zásade nemá možnosť oboznámiť sa s inými písomnými dôkazmi, napr. so spotrebiteľskou zmluvou. Takýto výklad je ale nesprávny. Cieľom Nariadenia č. 861/2007 totiž nie je obmedziť sudcov pri zadovážení si dôkazov potrebných pre rozhodnutie vo veci, ale umožniť im využívanie technických a iných prostriedkov v záujme toho, aby dokazovanie prebehlo čo najjednoduchším a najmenej zaťažujúcim spôsobom. Z Čl. 8 a 9 uvedeného nariadenia jednoznačne vyplýva, že aj v konaniach s malou hodnotou sporu je zachovaná možnosť sudcu vykonávať potrebné dokazovanie a nariadiť ústne pojednávanie pokiaľ to považuje za potrebné. Zjednodušená forma konania podľa tohto nariadenia je preto plne zlučiteľná s judikatúrou Súdneho dvora, ktorá prikazuje sudcom ex offo prihliadať na nekalosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Európske konanie vo

veciach s nízkou hodnotu sporu sa riadi za predpokladu ak nie je ustanovené inak procesným právom členského štátu v ktorom sa konanie vedie, čo priamo vyplýva v Čl. 19 Nariadenia č. 861/2007.

5. Občiansky súdny poriadok ako základný procesný predpis v ustanovení § 120 v znení platnom do 30.6.2016 upravuje dôkaznú povinnosť. Ustanovenie § 120 ods. 1 O.s.p. umožňuje súdu výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. V danom prípade žalobcom predložená zmenka má svoj základ v dohode o vyplňovacom práve zmenky obsiahnutej vo všeobecných úverových podmienkach právneho predchodcu žalobcu. Za takejto situácie súd prvého stupňa musel z úradnej povinnosti skúmať, či medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným došlo k uzatvoreniu zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo nie.

6. V zmluve o úvere zo dňa 21.05.2010 okrem údajov potrebných na identifikáciu žalovaného (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, rodné číslo a číslo občianskeho preukazu), iné údaje uvedené nie sú. Z iných konaní je známe, že právny predchodca žalobcu subjekty podnikajúce, resp. vykonávajúce činnosť na základe iného ako živnostenského oprávnenia špecifikuje v zmluvách o úvere aj ich obchodným menom a prideleným identifikačným číslom. Preto záver o spotrebiteľskom charaktere zmluvy o úvere má oporu vo vykonanom dokazovaní.

7. Špeciálna úprava spotrebiteľského úveru v čase uzatvorenia zmluvy bola obsiahnutá v zákone č. 258/2001 Z.z.. Tento právny predpis v ustanovení § 2 písm. a/ definoval spotrebiteľský úver ako dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme. Veriteľom v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z.z. bola fyzická alebo právnická osoba poskytujúca spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania a spotrebiteľom podľa ustanovenia § 3 ods. 2 tohto právneho predpisu fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

8. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred prepravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý právnym predchodcom žalobcu túto charakteristiku spĺňa. Právny predchodca žalobcu mal v predmete svojej činnosti poskytovať úverov a v priebehu odvolacieho konania nebolo preukázané, aby úver poskytol žalovanému za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. S prihliadnutím na možný výskyt zastierania skutočného účelu uzatvorenia zmluvy má v prípade pochybnosti dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ, resp. jeho právny nástupca. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že nespotebiteľský charakter musí byť preukázaný bezpečne spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže v žiadnom prípade byť len všeobecný nič nehovoriaci údaj o poskytnutí úveru na výkon povolania, zamestnania, resp. podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aký konkrétny súvis má výkon povolania, zamestnania, resp. podnikateľská činnosť s uzatvorením konkrétnej zmluvy a či dlžník pri uzatváraní zmluvy skutočne konal v rámci svojej podnikateľskej činnosti.

9. Správnym nie je ani tvrdenie, podľa ktorého pri rozhodovaní o uplatnenom nároku sa malo vychádzať jedine z predloženej zmenky predstavujúcej samostatný abstraktný záväzok neakcesorickej povahy. Smernica Rady č. 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru nezakazuje používanie zmienek v spotrebiteľských zmluvách, ale zo znenia Čl. 10 jednoznačne vyplýva, že členské štáty môžu povoliť ich používanie v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa v takýchto situáciách. Pojem vhodnej ochrany spotrebiteľa treba vykladať so zreteľom na Čl. 14 uvedenej smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard ochrany spotrebiteľa. Vhodnú ochranu spotrebiteľa je preto potrebné chápať ako celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa vyplývajúci z predpisov práva únie a judikatúry Súdneho dvora zahŕňajúci aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offo skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Hlavným rizikovým prvkom z pohľadu ochrany spotrebiteľa je abstraktný charakter zmenky, ktorý nepripúšťa, aby súd pri uplatňovaní zmenky prihliadal na kauzu pôvodného právneho vzťahu, t.j. aby hodnotil pôvodnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a skúmal, či táto obsahuje nekalé zmluvné podmienky. Spotrebiteľ takisto nemá oprávnenie robiť voči majiteľovi zmenky námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k predošlému majiteľovi, t.j. veriteľovi ktorý poskytol pôvodný spotrebiteľský úver. Rešpektovanie abstraktného charakteru zmenky je neprijateľné vo svetle judikatúry Súdneho dvora. Súdny dvor už totiž vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej

špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení Smernice Rady č. 93/13/EHS spotrebiteľovi musí byť poskytnutá, čo potvrdzuje aj Čl. 14 Smernice Rady č. 87/102/EHS. Ak totiž pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, ide o zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. V takomto právnom režime je totiž nemožné alebo minimálne neprimerane ťažké, aby sa spotrebiteľ domohol ochrany svojich práv, keďže v konaní o vymáhaní pohľadávky nie je možné skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Spotrebiteľovi samozrejme aj v takejto situácii ostáva možnosť uspokojiť veriteľa (nadobúdateľa indosovanej zmenky) a následne ho žalovať o náhradu škody, ale v zmysle ustanovenia § 17 zákona č. 191/1950 Zb., by spotrebiteľ musel v takomto prípade dokázať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Dokázať takúto skutočnosť samozrejme nie je nemožné, avšak dokazovanie tejto skutočnosti neprimerane sťažuje situáciu spotrebiteľa. Navyše je zrejmé, že takáto požiadavka nie je v súlade s právom únie, keďže ochrana spotrebiteľa v zásade nie je závislá od zavinenia veriteľa.

10. Abstraktný charakter zmenky bol spochybnený už v ustanovení § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy o úvere. Podľa tohto ustanovenia v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške max. 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

11. Vyššie uvedené ustanovenie teda výslovne zakazovalo splniť dlh zmenkou alebo šekom. Výnimku tvorila len zabezpečovacia zmenka zo zákonnými limitmi obmedzujúcimi výšku zmenkovej sumy. Právny predchodca žalobcu zákonný limit zmenkovej sumy nerešpektoval a zmenku napriek výslovnému zákazu prijal a následne ju previedol na žalobcu. Zmenka vystavená v rozpore s právnym predpisom predstavuje neplatný právny úkon podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka.

12. Pokiaľ ide o dohodu o vyplňovacom práve zmenky, táto ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre spotrebiteľa. Z uzatvorenej dohody žiadne informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre žalovaného nevyplyvajú. Žalobca a ani jeho právny predchodca sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemôžu zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedľuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalovaného. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov realite praktického života, a teda aj zdravému rozumu odporuje požiadavka na podrobné znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovať v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu.

13. Okrem toho vystavením zmenky v rozsahu nad zákonom povolený limit, vzhľadom na povahu tohto cenného papiera, si žalovaný bez akýchkoľvek pochybností zhoršil svoje zmluvné postavenie. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Dojednanie o zmenke nezohľadňujúce právne predpisy na ochranu spotrebiteľa odporuje ustanoveniu § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a preto je absolútne neplatné podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka.

14. K odvolacej námietke žalobcu o pripustení vstupu vedľajšieho účastníka do konania, odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

15. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

16. Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

17. Podľa čl. 19 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

18. Podľa § 93 ods. 2 O.s.p. účinného do 31.12.2014, ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

19. Podľa § 93 ods. 3 O.s.p. účinného do 31.12.2014, do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účasti súd rozhodne len na návrh.

20. Vzhľadom na skutočnosť, že odvolací súd o odvolaní žalobcu o pripustení vstupu vedľajšieho účastníka rozhoduje po 01.07.2016, pri rozhodovaní postupuje s ohľadom na §§ 470 ods. 1, 473, 474 CSP už v režime CSP. Pokiaľ však ide o posúdenie samotnej prípustnosti vstupu vedľajšieho účastníka do konania, ku ktorému došlo pred 01.07.2016, tu je potrebné brať zreteľ na procesnú právnu úpravu účinnú do 30.06.2016, t.j. Občiansky súdny poriadok, keďže v zmysle § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ku ktorým došlo pred nadobudnutím účinnosti CSP (t.j. pred 01.07.2016) zostávajú zachované. Z uvedených dôvodov odvolací súd preskúmaval vecnú správnosť napadnutého uznesenia v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku účinných v čase vstupu vedľajšieho účastníka do konania.

21. Vo veci nie je možné stotožniť sa s argumentáciou spochybňujúcou možnosť vstupu vedľajšieho účastníka do konania upraveného Nariadením Európskeho parlamentu a Rady č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Hoci toto nariadenie za účastníkov konania označuje len navrhovateľa a odporcu nie je v ňom obsiahnutý žiadny zákaz, či obmedzenie brániace vstupu vedľajšieho účastníka do takéhoto konania. To znamená, že za predpokladu chýbajúcej právnej úpravy v tomto nariadení týkajúcej sa účasti vedľajšieho účastníka v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa vedľajšie účasti riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie, čo priamo vyplýva z článku 19 Nariadenia č. 861/2007. Najvyšší súd SR v odôvodnení stanoviska č. 93/2015 z 20.10.2015 uviedol, že: „Vo vzťahu k aplikácii Nariadenia tak možno konštatovať, že toto nekladie žiadne prekážky v možnosti preskúmať doložené listiny súdom a je možné aplikovať všetky procesnoprávne princípy použiteľné v slovenskom právnom poriadku.“

22. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom do 31.12.2014 v prípade vedľajšieho účastníka - združenia na ochranu spotrebiteľa nevyžadoval preukazovanie právneho záujmu na výsledku sporu a jeho vstup do konania nepodmieňoval výslovným súhlasom účastníka, na strane ktorého má vedľajší účastník v konaní vystupovať.

23. Skutočnosť, že vôľu vstúpiť do určitého konania prejaví právnická osoba, činnosť ktorej je zameraná na ochranu práv spotrebiteľa, neznamena, že spotrebiteľ musí s jej vstupom do konania súhlasiť. Povahe a účelu občianskeho súdneho sporového konania by sa priecil vstup takéhoto vedľajšieho účastníka do konania, ktorý by bol spotrebiteľovi nanútený. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 3Cdo 188/2012 publikované ako rozhodnutie 62. v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 4/2014). Nevyslovenie súhlasu so vstupom vedľajšieho účastníka do konania nie je možné považovať za nesúhlas účastníka konania so vstupom (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej vo veci 6Cdo 323/2013). V predmetnom konaní nie je možné vyhodnotiť vstup vedľajšieho

účastníka ako nanútený, keďže obsahom spisu nie je výslovný nesúhlas žalovaného s jeho vstupom do konania.

24. Na právnu úpravu zakotvenú v ust. § 93 ods. 3 O.s.p. v znení účinnom od 1.1.2015 prihladať nemožno, nakoľko vedľajší účastník vstúpil do konania z vlastného podnetu pred 1.1.2015 (konkrétne dňa 11.11.2014), teda v dobe, keď v tom čase účinný Občiansky súdny poriadok nevyžadoval ako súčasť podnetu aj súhlas účastníka so vstupom vedľajšieho účastníka do konania.

25. Vedľajší účastník má podľa prvej vety § 93 ods. 4 O.s.p. v konaní rovnaké práva a povinnosti ako účastník, a teda má právo okrem iného aj nazerať do súdneho spisu a robiť si z neho výpisy, odpisy a fotokópie alebo požiadať súd o vyhotovenie fotokópií za úhradu vecných nákladov (§ 44 ods. 1 O.s.p.), pričom táto činnosť priamo predpokladá možnosť oboznámenia sa s osobnými údajmi účastníkov konania a prípadne aj s predmetom telekomunikačného tajomstva, ak je aj to obsahom súdneho spisu. Tým ale nie je dotknutá jeho povinnosť chrániť takto získané osobné údaje (podľa zákona č. 122/2013 Z.z. o ochrane osobných údajov), zachovávať telekomunikačné tajomstvo (podľa § 63 ods. 2 zákona č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách) a vyvarovať sa zneužitia svojho postavenia vedľajšieho účastníka v konaní. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na uznesenie Ústavného súdu SR PL. ÚS 1/2014-9 zo dňa 29.01.2014, v ktorom Ústavný súd konštatoval, že návrh na vyslovenie nesúladu § 93 ods. 2 O.s.p. s čl. 19 Ústavy SR je zjavne neopodstatnený.

26. Vstup vedľajšieho účastníka do konania sa neprieči ani cieľom konania podľa Nariadenia (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, teda zjednodušenie a zrýchlenie konania a zníženie nákladov na takéto spory. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa využíva na cezhraničné spory obhajované, ako aj neobhajované, čo vyplýva z čl. 5 ods. 1 nariadenia, v zmysle ktorého môže súd nariadiť aj ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiada niektorá z procesných strán. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu nie je typickým skráteným konaním, v ktorom je účasť vedľajšieho účastníka vylúčená. Na predmetnú právnu vec preto nemožno aplikovať závery uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6Cdo 357/2012 z 30.10.2013, na ktoré žalobca vo svojich odvolacích námietkach odkazuje.

27. Z uvedených dôvodov tak odvolací súd rozsudok okrem výroku o čiastočnom zastavení konania potvrdil postupom podľa § 387 ods. 1 C.s.p..

28. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.. Vzhľadom na výsledok odvolacieho konania, žalobca nemá nárok na náhradu trov a žalovanému ani občianskemu združeniu trovy v tomto štádiu konania nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).